

ЗАТВЕРДЖЕНО
різпорядженням Президії НАН України
від «09» 12 2016 р. №812

Віце-президент
Національної академії наук України
академік НАН України

В.Г. Кошечко

Із згідності з рішенням Президії НАН України від 09.12.2016 р. № 812 про затвердження статуту Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

**Статут
Державної установи
«Інститут харчової біотехнології та геноміки
Національної академії наук України»**

(нова редакція)

Ідентифікаційний код 02128514

І. Загальна характеристика Інституту харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України (далі – Інститут) як державної установи.

І.1. Інститут є фінансованим з державного бюджету України підпорядкованою Міністерству аграрної політики та землеробства України державною установою.

І.2. Інститут є фізичним або юридичним осіб, які реєструються в державних реєстраціях та реєстраціях відповідно до законодавства України.

І.3. Розташування Інституту харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України – місто Київ, Україна, вул. Нестікова, 10, кв. 101, офіс 101.

І.4. ДУ «ІХБГ НАН України» підпорядковано Міністерству аграрної політики та землеробства України.

І.5. ДУ «ІХБГ НАН України» підпорядковано – Міністерству аграрної політики та землеробства України та Міністерству охорони здоров'я України.

І.6. План розвитку Інституту харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України.

1. Загальні положення

1.1. Державна установа «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» (далі – ДУ «ІХБГ НАН України») є державною бюджетною неприбутковою науковою установою, заснованою на державній власності, яка перебуває у віданні НАН України і входить до складу Відділення загальної біології НАН України

1.2. ДУ «ІХБГ НАН України» згідно з постановою Президії НАН України від 02.07.08 № 194 «Про перейменування Інституту харчової хімії і технології НАН України та його подальший розвиток» є правонаступником Інституту харчової хімії і технології Національної академії наук України, створеного спільним наказом Держхарчопрому України, Держхімпрому України та Академії наук України від 20.01.92 № 9/9/13 та підпорядкованого НАН України розпорядженням Президії НАН України від 29.08.02 № 539 за погодженням з Мінагрополітики України.

1.3. ДУ «ІХБГ НАН України» діє відповідно до Конституції України, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших актів законодавства, Статуту Національної академії наук України, Основних принципів організації та діяльності наукової установи НАН України та цього Статуту.

1.4. ДУ «ІХБГ НАН України» створена та діє з метою проведення наукових досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у галузях загальної та молекулярної генетики, геноміки, клітинної біології, біотехнології, нанобіотехнології та біобезпеки, доведення наукових і науково-технічних знань до стадії практичного використання, підготовки висококваліфікованих наукових кадрів, задоволення соціальних, економічних і культурних потреб та інноваційного розвитку країни.

1.5. Наукова і науково-технічна діяльність ДУ «ІХБГ НАН України» є основною і становить понад 70 % загального річного обсягу виконаних робіт.

1.6. ДУ «ІХБГ НАН України» є юридичною особою, має самостійний баланс, круглу печатку зі своїм найменуванням, інші необхідні печатки, штампи і бланки; відкриває відповідно до чинного законодавства рахунки в органах Державного казначейства України та установах банків у національній та іноземній валютах. ДУ «ІХБГ НАН України» може мати товарний знак, який реєструється відповідно до чинного законодавства, емблему, веде діловодство та бухгалтерський облік згідно із законодавством України.

1.7. ДУ «ІХБГ НАН України» має право укладати угоди, набувати майнових та немайнових прав, нести відповідальність, бути позивачем і відповідачем у суді відповідно до законодавства.

1.8. ДУ «ІХБГ НАН України» підлягає обов'язковій державній атестації в порядку, визначеному законодавством.

1.9. ДУ «ІХБГ НАН України» не рідше одного разу на п'ять років звітує про свою наукову і науково-організаційну діяльність перед Відділенням загальної біології НАН України або Президією НАН України в разі потреби.

1.10. Повне найменування ДУ «ІХБГ НАН України» українською мовою:
**Державна установа «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної
академії наук України»**

Скорочене найменування ДУ «ІХБГ НАН України» українською мовою –
ДУ «ІХБГ НАН України»

Повне найменування ДУ «ІХБГ НАН України» російською мовою:
Государственное учреждение «Институт пищевой биотехнологии и геномики

Национальной академии наук Украины»

Скорочене найменування ДУ «ІХБГ НАН України» російською мовою –
ГУ «ІПБГ НАН України»

Повне найменування ДУ «ІХБГ НАН України» англійською мовою:

**Institute of Food Biotechnology and Genomics
of the National Academy of Sciences of Ukraine**

Скорочене найменування ДУ «ІХБГ НАН України» англійською мовою:

IFBG of the Nat. Acad. of Sci. of Ukraine

1.11. Місцезнаходження ДУ «ІХБГ НАН України»: 04123, м. Київ-123,
бул. Осиповського, 2А.

2. Основні завдання ДУ «ІХБГ НАН України»

2.1. Основними завданнями ДУ «ІХБГ НАН України» є:

2.1.1. Організація та проведення наукових досліджень за основними напрямами наукової діяльності:

- вивчення молекулярно-біологічних і клітинно-біологічних механізмів життєдіяльності рослинних клітин на основі розвитку структурної та функціональної геноміки і біоінформатики рослин, структурної біології та молекулярної генетики;

- розробка нових молекулярних біотехнологій та нанобіотехнологій рослин і прокаріотичних систем;

- розробка наукових зasad ресурсозаощаджувальних технологій переробки сільськогосподарської сировини, одержання нових видів харчових продуктів та отримання біопалива з біомаси;

- розробка біотехнологій виробництва продуктів харчування, їх складових та біологічно активних компонентів, молекулярно-генетичних і біохімічних методів фітосанітарного, медико-біологічного контролю продовольчої сировини, харчових добавок, продуктів і кормів та наукових зasad біобезпеки.

2.1.2. Проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень з актуальних напрямів загальної та молекулярної генетики, геноміки, клітинної біології, біотехнології, нанобіотехнології та біобезпеки з метою одержання нових наукових знань та їх використання для практичних цілей.

2.1.3. Проведення науково-технічних (експериментальних) розробок, що базуються на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, з метою доведення таких знань до стадії практичного використання.

2.1.4. Надання науково-технічних послуг в рамках визначених наукових напрямів.

2.1.5. Проведення наукової і науково-технічної експертизи в рамках визначених наукових напрямів.

2.1.6. Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації через магістратуру, аспірантуру, докторантuru.

2.1.7. Забезпечення високої якості наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, систематичне накопичення і узагальнення наукових результатів, створення умов для реалізації творчих можливостей наукового колективу та соціальний захист працівників.

Оприлюднення результатів наукових досліджень в міжнародних рейтингових виданнях, на міжнародних і національних наукових форумах та в Інтернет-виданнях.

2.1.8. Збереження і розвиток наукової інфраструктури.

2.1.9. Інформування широкої громадськості про результати своєї діяльності.

2.2. ДУ «ІХБГ НАН України» відповідно до основних завдань:

2.2.1. Розробляє за участю наукового колективу основні наукові напрями діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» і подає їх на затвердження Президії НАН України. Під час визначення наукової тематики враховуються рішення Загальних зборів, Президії, Відділення загальної біології НАН України.

2.2.2. Забезпечує високу якість проведення досліджень, систематичне накопичення, узагальнення і збереження наукових результатів, створення умов для реалізації творчих можливостей наукового колективу, а також соціальний захист працівників.

2.2.3. Організує та проводить науково-дослідні, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи відповідно до затверджених основних наукових напрямів діяльності та поточних (щорічних) планів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

2.2.4. Вивчає, аналізує та узагальнює досягнення світової науки за відповідним напрямом і визначає можливості їх використання в усіх сферах суспільного життя, бере участь у розробці й реалізації міжнародних програм і проектів.

2.2.5. Розробляє прогнози та проводить наукову експертизу з загальної та молекулярної генетики, геноміки, клітинної біології, біотехнології, нанобіотехнології та біобезпеки.

2.2.6. За дорученням НАН України або з власної ініціативи розробляє прогнози, інформаційно-аналітичні матеріали, пропозиції, рекомендації з певних питань розвитку держави та суспільства, здійснює наукову та науково-технічну експертизу відповідно до договорів, укладених з фізичними та юридичними особами в установленому законодавством порядку.

2.2.7. Бере участь у конкурсах наукових проектів, науково-технічних розробок і конкурсах на отримання грантів, у тому числі міжнародних конкурсах, за результатами конкурсів забезпечує виконання відповідних робіт і заходів.

2.2.8. Проводить конференції, наради, симпозіуми, виставки, наукові школи, в тому числі міжнародні.

2.2.9. Здійснює видавничу діяльність наукового, освітнього та просвітницького характеру, виступає в установленому порядку засновником друкованих засобів масової інформації, наукових видавництв, наукових журналів та наукових видань.

2.2.10. Має власний офіційний веб-сайт, забезпечує розміщення на ньому інформації про основні наукові напрями, структуру та результати діяльності ДУ «ІХБГ НАН України», здійснює регулярне оновлення зазначененої інформації, а також сприяє висвітленню в засобах масової інформації та соціальних мережах вагомих досягнень і важливих подій в житті ДУ «ІХБГ НАН України» та інших наукових матеріалів, що становлять суспільний інтерес.

2.2.11. Проводить конкурси на заміщення вакантних посад наукових працівників, атестує працівників ДУ «ІХБГ НАН України».

2.2.12. Утворює у порядку, встановленому законодавством України, спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій за спеціальностями відповідно до основних наукових напрямів діяльності ДУ «ІХБГ НАН України». ДУ «ІХБГ НАН України» приймає остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів акредитованими спеціалізованими вченими радами.

~~2.2.13.~~ Засновує в порядку, встановленому законодавством, вищі навчальні ~~установи~~ для підготовки фахівців за різними кваліфікаційними рівнями, в тому числі ~~магістра~~ та доктора філософії.

2.2.14. Провадить освітню діяльність у сфері вищої освіти, надає освітні послуги шляхом підготовки фахівців за різними кваліфікаційними рівнями відповідно до Закону України «Про вищу освіту», в тому числі через магістратуру, аспірантуру та докторантуру, вживає заходів щодо підвищення кваліфікації наукових працівників, сприяє розвитку наукової складової у сфері освіти та залученню талановитої молоді до наукової діяльності.

2.2.15. Здійснює в установленому порядку навчання за програмами післядипломної освіти з метою перепідготовки наукових працівників та спеціалістів, а також утворює спільно з університетами, іншими вищими навчальними закладами спеціалізовані кафедри для підготовки фахівців за кваліфікаційним рівнем магістра та (або) доктора філософії.

2.2.16. Розміщує відповідно до договору, укладеного з іншою науковою установою або вищим навчальним закладом, структурні підрозділи (лабораторії), що провадять наукову і науково-технічну діяльність, на базі ДУ «ІХБГ НАН України» або такого навчального закладу відповідно до освітніх програм та тематики наукових досліджень.

2.2.17. Розробляє структуру і штатний розпис у межах наявних коштів і затверджує його в установленому в НАН України порядку.

2.2.18. Укладає угоди і договори про наукове та науково-технічне співробітництво з організаціями і юридичними особами, в тому числі іноземними та міжнародними, бере участь у виконанні міжнародних наукових та науково-технічних програм і проектів в порядку, встановленому законодавством.

2.2.19. Сприяє одержанню фінансової підтримки для творчих груп ДУ «ІХБГ НАН України» від національних та міжнародних фондів та інших організацій.

2.2.20. Бере участь у діяльності наукових товариств, асоціацій, спілок і союзів, в тому числі іноземних та міжнародних, на правах їх членів, веде інші форми спільної діяльності відповідно до законодавства України. За погодженням з НАН України може входити до об'єднань юридичних осіб з метою виконання своїх статутних завдань із збереженням статусу юридичної особи та фінансової самостійності.

2.2.21. Виступає засновником та співзасновником господарських товариств та бере участь у формуванні статутного капіталу таких господарських товариств виключно шляхом внесення до нього майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за ДУ «ІХБГ НАН України».

2.2.22. Веде будівництво, реконструкцію, а також капітальний ремонт своїх основних фондів, об'єктів наукового, житлового та іншого соціального призначення.

2.2.23. Надає платні послуги за переліком, визначеним законодавством для бюджетних наукових установ, та відповідно до цього Статуту.

2.2.24. Надає науково-методичну допомогу галузевим організаціям і підприємствам, при необхідності залучає їх для виконання науково-дослідних робіт, впроваджує розроблені технології у виробництво та може виробляти та реалізовувати дослідні та промислові партії продукції, виготовленої за власними технологіями.

2.2.25. Здійснює обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

2.2.26. Реалізує згідно з чинним законодавством на внутрішньому і зовнішньому ринках майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, що йому

належать, а також зразки і малі серії приладів, устаткування, матеріалів та іншої науковою продукцією, надає науково-технічні послуги. Реалізує дослідну продукцію, послуги, залишки від виробництва за цінами, що формуються відповідно до умов економічної діяльності та чинного законодавства.

2.2.27. Здійснює придбання приладів та обладнання, необхідних для виконання науково-дослідних та експедиційних експериментальних робіт; передавати іншим установам та організаціям фонди та комплектуючі вироби для виконання замовлень на ремонт, виготовлення та реконструкцію науково-дослідних приладів та обладнання.

2.2.28. Здійснює діяльність із придбання, зберігання та використання прекурсорів (список 2 таблиці IV «Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»).

2.2.29. Забезпечує:

- повне та своєчасне виконання своїх зобов'язань за умови своєчасного фінансування робіт;
- своєчасну сплату податків та інших відрахувань згідно з чинним законодавством;
- оперативну діяльність з матеріально-технічного забезпечення свого функціонування.

2.2.30. Здійснює іншу діяльність, що не заборонена законодавством України та не суперечить цілям та завданням ДУ «ІХБГ НАН України».

2.3. ДУ «ІХБГ НАН України» має право на укладення договорів оренди майна, у тому числі нерухомого, що обліковується на її балансі, а також договорів продажу майна в порядку, встановленому в НАН України.

2.4. Усі види діяльності, які згідно із законодавством потребують спеціальних дозволів чи ліцензій, здійснюються ДУ «ІХБГ НАН України» лише після їх отримання.

2.5. ДУ «ІХБГ НАН України» здійснює бухгалтерський облік і веде статистичну та фінансову звітність згідно з чинним законодавством.

Директор ДУ «ІХБГ НАН України» та головний бухгалтер несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірність обліку та статистичної звітності.

3. Структура ДУ «ІХБГ НАН України»

3.1. Структуру ДУ «ІХБГ НАН України» розробляє дирекція, її розглядає вчена рада та затверджує Відділення загальної біології НАН України.

Основною структурною одиницею ДУ «ІХБГ НАН України» є науковий підрозділ, основним завданням якого є провадження наукової, науково-технічної або науково-організаційної діяльності. У штаті такого підрозділу посади наукових працівників становлять не менш як 50 відсотків.

У структурі ДУ «ІХБГ НАН України» можуть бути науково-дослідна частина, відділення, центр, відділ, лабораторія, секція, сектор, бюро, група, філія, дослідна станція, дослідне поле, наукова (науково-технічна) бібліотека, науковий (науково-технічний) музей тощо.

Для вирішення окремих завдань можуть утворюватися тимчасові наукові (творчі) колективи.

Структурними підрозділами ДУ «ІХБГ НАН України» є також управлінські й науково-допоміжні підрозділи і служби.

3.2. ДУ «ІХБГ НАН України» може створювати філії і наукові відділення на правах структурного підрозділу ДУ «ІХБГ НАН України», конструкторські, технологічні і проектні бюро, дослідні виробництва, а також інші структурні підрозділи без прав юридичної особи, що діють за положеннями, затвердженими наказом директора після погодження з вченого радою ДУ «ІХБГ НАН України».

3.3. Для безпосереднього впровадження у виробництво та/або практичного використання на підприємствах і в установах науково-технічного результату (результатів) при ДУ «ІХБГ НАН України» можуть діяти виробничо орієнтовані наукові установи НАН України, підприємства та організації з правами юридичної особи, які створюються за рішенням Президії НАН України і діють на підставі статуту, що затверджується та реєструється у встановленому в НАН України порядку.

3.4. З метою надання доступу до унікального обладнання для проведення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок вітчизняними та іноземними вченими за рішенням Президії НАН України можуть утворюватися центри колективного користування науковим обладнанням у формі структурного підрозділу ДУ «ІХБГ НАН України».

3.5. З метою підтримки та розвитку фундаментальних досліджень на світовому рівні, нових перспективних міждисциплінарних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, координації спільної діяльності та ефективного використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів за визначенням науковим напрямом наукова група ДУ «ІХБГ НАН України» може входити до державної ключової лабораторії як об'єднання наукових груп наукових установ та університетів, інших вищих навчальних закладів, на основі договору про спільну наукову діяльність у порядку, визначеному законом.

Належні ДУ «ІХБГ НАН України» права реалізує його директор, вчена рада, а також за встановленим розподілом обов'язків інші службові особи ДУ «ІХБГ НАН України».

4. Управління ДУ «ІХБГ НАН України»

4.1 Управління ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється на основі і в порядку, встановленому Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статутом НАН України, Основними принципами організації та діяльності наукової установи НАН України та цим Статутом.

4.2. ДУ «ІХБГ НАН України» очолює директор, який обирається, призначається та звільняється з посади й діє відповідно до законодавства та цього Статуту.

4.3. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» обирається шляхом таємного голосування на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» на строк п'ять років з правом переобраних.

Одна і та сама особа не може бути директором ДУ «ІХБГ НАН України» більш як два строки.

4.4. Кандидат на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» має вільно володіти державною мовою, мати науковий ступінь доктора наук або кандидата наук (доктора філософії) і стаж роботи на посадах наукових працівників та (або) науково-педагогічних працівників не менше 10 років. Президія НАН України або Відділення загальної біології НАН України можуть установити додаткові кваліфікаційні та інші вимоги до кандидата на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України», що випливають

зі специфіки діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».

Не може бути обрана, призначена на посаду директора (у тому числі виконувачем обов'язків директора) ДУ «ІХБГ НАН України» особа, яка:

- 1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;
- 2) має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;
- 3) згідно з вироком суду позбавлена права обіймати відповідні посади;
- 4) за рішенням суду визнана винною у вчиненні корупційного правопорушення – протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;
- 5) піддавалася адміністративному стягненню за корупційне правопорушення – протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили.

4.5. Конкурс на заміщення посади директора ДУ «ІХБГ НАН України» оголошується Президією НАН України не пізніше, ніж за два місяці до закінчення строку контракту особи, яка обіймає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень директора ДУ «ІХБГ НАН України» конкурс оголошується протягом тижня від дня утворення вакансії.

Вчена рада та колективи наукових відділів ДУ «ІХБГ НАН України», серед інших визначених Статутом НАН України органів і осіб, мають право висунення кандидатів на заміщення посади директора. Пропозиції щодо претендентів на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» приймаються Відділенням загальної біології НАН України протягом двох місяців від дня оголошення конкурсу на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України». Кандидатури претендентів, які відповідають встановленим вимогам, вносяться на розгляд зборів колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» протягом 20 календарних днів від дня закінчення строку подання документів на заміщення вакантної посади.

4.6. Претенденти на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» розглядаються на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України». Кожен член зборів колективу наукових працівників може голосувати лише за одну кандидатуру або не підтримувати жодної з кандидатур.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо на зборах колективу наукових працівників були присутні не менше двох третин фактичної чисельності штатних наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України».

4.7. Рішення зборів колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» про обрання директора ДУ «ІХБГ НАН України» розглядаються загальними зборами Відділення загальної біології НАН України, котрі рекомендують Президії НАН України:

- призначити на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» кандидатуру, яка набрала більше двох третин голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України»;
- призначити на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» кандидатуру, яка набрала більше 50 відсотків, але менше двох третин голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України», або за наявності вмотивованих заперечень оголосити новий конкурс, призначивши виконувача обов'язків директора ДУ «ІХБГ НАН України» на строк не більше шести місяців.

4.8. Якщо жоден із претендентів на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» не набрав у першому турі більше 50 відсотків голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України», проводиться

другий тур голосування.

До участі у другому турі допускаються два кандидати, які в першому турі набрали найбільшу кількість голосів.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо на зборах колективу наукових працівників були присутні більше двох третин фактичної чисельності штатних наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України».

Рішення зборів колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» про обрання у другому турі директора ДУ «ІХБГ НАН України» розглядаються загальними зборами Відділення загальної біології НАН України, які рекомендують Президії НАН України:

- призначити на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» кандидатуру, яка у другому турі набрала більше двох третин голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України»;
- призначити на посаду директора ДУ «ІХБГ НАН України» кандидатуру, яка у другому турі набрала більше 50 відсотків, але менше двох третин голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України», або за наявності вмотивованих заперечень оголосити новий конкурс, призначивши виконувача обов'язків директора ДУ «ІХБГ НАН України» на строк не більше шести місяців.

4.9. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» призначається на посаду Президією НАН України за рекомендацією Загальних зборів Відділення загальної біології НАН України.

За наявності вмотивованих заперечень з боку загальних зборів Відділення загальної біології НАН України, Президією НАН України оголошується новий конкурс та призначається виконувач обов'язків директора ДУ «ІХБГ НАН України» на строк не більше шести місяців.

4.10. Контракт з обраним директором ДУ «ІХБГ НАН України» укладається Національною академією наук України в установленому порядку протягом одного місяця від дня обрання на строк, визначений цим Статутом.

4.11. Оплата праці директора ДУ «ІХБГ НАН України» визначається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, як директору науково-дослідного інституту.

4.12. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» може бути звільнений з посади Президією НАН України з підстав, визначених законодавством про працю, через порушення умов контракту, а також у зв'язку з прийняттям рішення про його відкликання зборами колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України». Підстави для відкликання директора ДУ «ІХБГ НАН України» визначаються законодавством про працю.

Подання про відкликання директора ДУ «ІХБГ НАН України» може бути внесено на розгляд зборів колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» не менше, ніж половиною статутного складу вченого ради ДУ «ІХБГ НАН України».

4.13. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» у межах наданих йому повноважень організовує діяльність ДУ «ІХБГ НАН України».

4.14. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» відповідає перед НАН України за виконання обов'язків, передбачених законодавством, цим Статутом, а також контрактом.

4.15. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» має право:

- 1) розпоряджатися майном та коштами у межах та у спосіб, що передбачені контрактом, цим Статутом та законодавством;

- 2) представляти ДУ «ІХБГ НАН України» в органах державної влади та ~~законодавства~~ місцевого самоврядування, установах, організаціях, підприємствах ~~залежно від форми власності без окремого на те доручення;~~
- 3) відкривати від імені ДУ «ІХБГ НАН України» рахунки в банках та в ~~органах~~ центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у ~~області~~ казначейського обслуговування бюджетних коштів у порядку, встановленому ~~законодавством~~;
- 4) укладати від імені ДУ «ІХБГ НАН України» договори відповідно до ~~законодавства~~;
- 5) приймати на роботу та звільнювати з роботи працівників ДУ «ІХБГ НАН України», визначати їх посадові обов'язки, застосовувати до них заходи заохочення та стягнення;
- 6) преміювати працівників відповідно до положення ДУ «ІХБГ НАН України» про преміювання та здійснювати інші види стимулування праці працівників ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 7) перевіряти якість роботи працівників ДУ «ІХБГ НАН України» та діяльність, спрямовану на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної діяльності;
- 8) призначати відповідну частину складу вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 9) делегувати відповідно до цього Статуту частину своїх повноважень своїм заступникам та керівникам структурних підрозділів ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 10) видавати у межах своїх повноважень накази, розпорядження та довіреності;
- 11) вирішувати питання фінансово-господарської діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».
- 4.16. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» зобов'язаний забезпечувати:
- 1) провадження ДУ «ІХБГ НАН України» діяльності відповідно до статутних завдань;
 - 2) високоефективну наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність ДУ «ІХБГ НАН України», в тому числі впровадження результатів її наукових досліджень, міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво;
 - 3) підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації в магістратурі, аспірантурі та докторантурі;
 - 4) підготовку та перепідготовку, підвищення кваліфікації працівників ДУ «ІХБГ НАН України»;
 - 5) виконання державного замовлення та інших договірних зобов'язань ДУ «ІХБГ НАН України»;
 - 6) дотримання ДУ «ІХБГ НАН України» ліцензійних умов та умов акредитації освітньо-наукової програми;
 - 7) одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
 - 8) захист прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності, отримані за рахунок коштів державного бюджету;
 - 9) застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки кадрів вищої кваліфікації;
 - 10) стабільне фінансово-економічне становище ДУ «ІХБГ НАН України» та ефективне використання майна, закріпленого за ним, дотримання вимог законодавства під час надання в користування іншим особам зазначеного майна;

- 11) подання НАН України в установленому порядку звітності про використання майна, закріпленого за ДУ «ІХБГ НАН України», зокрема майна, наданого у користування іншим особам;
- 12) дотримання умов цього Статуту та колективного договору;
- 13) захист інформації відповідно до законодавства;
- 14) дотримання ДУ «ІХБГ НАН України» вимог законодавства, забезпечення виконання в установлені строки вимог контролюючих органів у сфері господарської діяльності, а також вимог НАН України;
- 15) вжиття заходів до вдосконалення управління ДУ «ІХБГ НАН України», зміщення фінансово-господарської, трудової дисципліни;
- 16) створення належних умов праці відповідно до вимог законодавства, дотримання прав працівників відповідно до законодавства про працю;
- 17) своєчасність проведення розрахунків з юридичними та фізичними особами;
- 18) цільове та ефективне використання коштів державного бюджету;
- 19) своєчасне та у повному обсязі виконання ДУ «ІХБГ НАН України» зобов'язань перед державним бюджетом та державними соціальними фондами;
- 20) виконання кошторису доходів і видатків ДУ «ІХБГ НАН України», недопущення виникнення заборгованості із заробітної плати, за спожиті послуги з енергопостачання та комунальні послуги;
- 21) ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової, бюджетної та іншої звітності згідно з чинним законодавством;
- 22) вжиття у межах своїх повноважень заходів до запобігання проявам корупційних правопорушень у ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 23) інформування широкої громадськості про діяльність ДУ «ІХБГ НАН України».

4.17. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» вирішує інші питання, що згідно із законодавством, цим Статутом і контрактом належать до його компетенції.

4.18. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» щороку звітує перед колективом наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» про свою діяльність.

4.19. Вчена рада ДУ «ІХБГ НАН України» (далі – вчена рада) є колегіальним органом управління науковою і науково-технічною діяльністю ДУ «ІХБГ НАН України», який виконує консультативно-дорадчі функції.

4.20. Кількісний склад членів вчені ради становить 18 (вісімнадцять) осіб. Не менш як три чверті складу вчені ради обираються таємним голосуванням зборів наукових працівників на термін повноважень директора, а решта членів призначаються наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України».

Структура і персональний склад вчені ради затверджується Бюро Відділення загальної біології НАН України. Часткові зміни у складі вчені ради затверджуються Бюро Відділення загальної біології НАН України за поданням директора ДУ «ІХБГ НАН України».

Директор ДУ «ІХБГ НАН України», його заступник з наукової роботи і вчений секретар ДУ «ІХБГ НАН України» є членами вчені ради ДУ «ІХБГ НАН України» за посадою.

Голова, його заступники та вчений секретар вчені ради ДУ «ІХБГ НАН України» обираються таємним голосуванням з числа її членів.

До складу вчені ради ДУ «ІХБГ НАН України» входять всі члени Національної академії наук України (академіки та члени-кореспонденти Національної академії наук України), які працюють в ДУ «ІХБГ НАН України». До

вченої ради можуть бути обрані (або запрошенні та призначенні наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України») провідні вчені і спеціалісти, які не працюють у ДУ «ІХБГ НАН України».

До складу вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» також входять голова ради молодих вчених або іншого об'єднання молодих учених (представник молодих учених) ДУ «ІХБГ НАН України» та керівник первинної профспілкової організації (профспілковий представник) ДУ «ІХБГ НАН України».

4.21. До виключної компетенції вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» відносяться питання щодо:

- 1) визначення стратегії розвитку ДУ «ІХБГ НАН України» та перспективних напрямів наукової і науково-технічної діяльності;
- 2) проведення наукової і науково-технічної оцінки тематики та результатів науково-дослідних робіт;
- 3) затвердження поточних (щорічних) планів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;
- 4) удосконалення та розвитку структури ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 5) затвердження тем дисертацій здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти і призначення наукових керівників (консультантів);
- 6) затвердження результатів атестації наукових працівників, аспірантів, докторантів, здобувачів;
- 7) затвердження результатів конкурсу на вакантні посади наукових працівників;
- 8) висування видатних наукових праць для присудження премій, медалей та інших видів відзнак, у тому числі міжнародних;
- 9) присвоєння працівникам ДУ «ІХБГ НАН України» вчених звань професора та старшого дослідника і подання відповідних рішень на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, порушення клопотання про присвоєння почесних звань;
- 10) затвердження річних звітів про діяльність ДУ «ІХБГ НАН України» та розгляд її кошторисів;
- 11) ухвалення рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або в банківських установах державного сектору;
- 12) погодження переліку професій і посад ДУ «ІХБГ НАН України», на яких може застосовуватися гнучкий режим робочого часу та дистанційний режим праці.

4.22. Вчена рада обговорює основні наукові напрями діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» і рекомендує їх до розгляду Відділенню загальної біології НАН України та затвердження Президією НАН України.

4.23. Вчена рада ДУ «ІХБГ НАН України» має право приймати рішення, якщо на засіданні присутні не менше як половина її облікового складу, за винятком випадків розгляду кадрових питань, висунення робіт на здобуття премій і медалей та інших питань, де обов'язкова присутність двох третин складу вченої ради.

Рішення вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» вважаються прийнятими, якщо за них голосувало понад 50% присутніх членів вченої ради. Рішення приймаються відкритим або таємним (за рішенням вченої ради) голосуванням, якщо інше не визначено Статутом.

4.24. З метою додаткового сприяння діяльності ДУ «ІХБГ НАН України», затушення до оцінки результатів її діяльності широкого кола вчених за пропозицією вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» та (або) рішенням Президії НАН України при ДУ «ІХБГ НАН України» може створюватися наглядова рада, у тому числі із затушенням іноземних вчених, яка діє відповідно до положення, затвердженого Президією НАН України відповідно до законодавства.

4.25. Для сприяння здійсненню та розвитку наукових досліджень молодих вчених, забезпечення захисту їх прав та інтересів в ДУ «ІХБГ НАН України» утворюється рада молодих вчених, яка є колегіальним виборним дорадчим органом, що об'єднує молодих вчених ДУ «ІХБГ НАН України» та діє відповідно до положення про цю раду, яке затверджує директор ДУ «ІХБГ НАН України» після погодження з вченовою радою ДУ «ІХБГ НАН України».

Рада молодих вчених ДУ «ІХБГ НАН України» здійснює свою діяльність з метою забезпечення активної участі молодих вчених у проведенні наукових досліджень, а також представництва, захисту і реалізації їхніх прав та інтересів.

ДУ «ІХБГ НАН України» сприяє діяльності ради молодих вчених та може фінансувати заходи і проекти, що ініціюються нею.

4.26. Усі громадяни, які беруть участь у діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» на основі трудового договору, утворюють трудовий колектив ДУ «ІХБГ НАН України».

Основною організаційною формою здійснення трудовим колективом своїх повноважень є загальні збори трудового колективу.

Загальні збори трудового колективу вважаються правомочними, якщо в них бере участь більш як половина загальної кількості членів колективу.

Рішення загальних зборів трудового колективу приймаються відкритим голосуванням більшістю голосів членів колективу, присутніх на зборах.

4.27. Виробничі, трудові і соціальні відносини трудового колективу з ДУ «ІХБГ НАН України» регулюються колективним договором, який укладається директором з профспілковою організацією ДУ «ІХБГ НАН України» відповідно до Закону України «Про колективні договори і угоди».

4.28. До повноважень трудового колективу ДУ «ІХБГ НАН України» належить:

- делегування наукових працівників для участі у сесіях загальних зборів НАН України з правом ухвального голосу (крім питань, пов'язаних з виборами дійсних членів (академіків), членів-кореспондентів та іноземних членів НАН України);
- обговорення та схвалення колективного договору;
- розгляд питань соціального розвитку, зокрема поліпшення умов праці, життя та здоров'я, медичного страхування працівників ДУ «ІХБГ НАН України» та їх сімей;
- затвердження правил внутрішнього трудового розпорядку;
- застосування громадських стягнень;
- порушення питань про притягнення порушників трудової дисципліни в установленому законом порядку до відповідальності.

Питання, які входять до компетенції трудового колективу ДУ «ІХБГ НАН України», вирішуються трудовим колективом за участю директора ДУ «ІХБГ НАН України», якщо інше не передбачено законодавством.

4.29. Всі наукові працівники, які перебувають у трудових відносинах з ДУ «ІХБГ НАН України», утворюють колектив наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України».

Збори колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» вважаються повноважними, якщо на них присутні не менше двох третин фактичної чисельності ~~штатних~~ наукових працівників.

4.30. Збори колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» ~~приймають~~ рішення:

- про обрання директора ДУ «ІХБГ НАН України»;
- про відкликання директора ДУ «ІХБГ НАН України»;
- про делегування представників (кандидатів наук, докторів філософії, докторів наук) наукового колективу ДУ «ІХБГ НАН України» для участі у сесії загальних зборів Відділення загальної біології НАН України з правом ухвального голосу при обранні академіка-секретаря відділення НАН України.

4.31. Рішення зборів колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України» приймається двома третинами голосів наукових працівників, присутніх на зборах колективу наукових працівників ДУ «ІХБГ НАН України».

4.32. Заступник директора ДУ «ІХБГ НАН України» з наукової роботи і ~~загальній~~ секретар ДУ «ІХБГ НАН України» призначаються директором ДУ «ІХБГ НАН України» за погодженням з вченого радою ДУ «ІХБГ НАН України» та Відділенням загальної біології НАН України і затверджуються Президією НАН України на строк повноважень директора ДУ «ІХБГ НАН України».

Заступник директора ДУ «ІХБГ НАН України» із загальних питань ~~загальній~~ призначається директором ДУ «ІХБГ НАН України» за погодженням з Відділенням загальної біології НАН України та затверджується Бюро Президії НАН України на строк повноважень директора ДУ «ІХБГ НАН України».

4.33. Керівники відокремлених наукових підрозділів без прав юридичної особи (відділень, філій, центрів) ДУ «ІХБГ НАН України», керівники (завідувачі) основних наукових підрозділів (відділів) обираються на конкурсних засадах і призначаються на посаду директором ДУ «ІХБГ НАН України» за погодженням з Президією НАН України на строк не більше 5 років з правом переобрання ще на один строк.

4.34. Заступники керівників відокремлених або основних наукових підрозділів (~~відділів~~), керівники (завідувачі) лабораторій, секторів у складі відділів, якщо такі посади передбачені штатом ДУ «ІХБГ НАН України», головні та провідні наукові співробітники обираються на конкурсних засадах і призначаються на посаду директором ДУ «ІХБГ НАН України» за погодженням з Бюро Відділення загальної біології НАН України, а головні наукові співробітники – за погодженням з Президією НАН України.

Старші наукові співробітники, наукові співробітники, молодші наукові співробітники та провідні інженери наукового підрозділу ДУ «ІХБГ НАН України» обираються на конкурсних засадах і призначаються на посаду директором ДУ «ІХБГ НАН України».

4.35. Трудові договори з науковими працівниками, зазначеними у пункті 4.34, можуть укладатися як на невизначений строк, так і на строк, визначений угодою сторін, але не більше, ніж на п'ять років, що зазначається в умовах конкурсу.

Обрані за конкурсом наукові працівники, з якими укладено трудовий договір на невизначений строк, підлягають періодичній атестації в порядку, встановленому законодавством.

Посади наукових працівників, з якими укладено трудовий договір на визначений строк, після його закінчення вважаються вакантними і для їх заміщення може бути проведено новий конкурс в установленаому порядку.

Дійсні члени (академіки) та члени-кореспонденти Національної академії наук України призначаються на посади наукових працівників директором ДУ «ІХБГ НАН України» без конкурсу та затверджуються на посаді в порядку, встановленому в НАН України.

4.36. ДУ «ІХБГ НАН України» може мати почесного директора та радників при дирекції.

Почесним директором ДУ «ІХБГ НАН України» Президією НАН України може бути призначений провідний вчений після досягнення 65-річного віку та звільнення з посади директора, який тривалий час очолював ДУ «ІХБГ НАН України», зробив визначний внесок у науку, організацію наукових досліджень та розвиток ДУ «ІХБГ НАН України» і під керівництвом якого ДУ «ІХБГ НАН України» посів провідне місце у відповідній галузі науки та досягнув значних успіхів у реалізації результатів досліджень і підготовці наукових кадрів.

Радниками при дирекції ДУ «ІХБГ НАН України» на підставі рішення Президії НАН України можуть бути призначені дійсні члени, члени-кореспонденти НАН України за їх бажанням після досягнення 65-річного віку.

5. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності ДУ «ІХБГ НАН України»

5.1. Фінансове забезпечення діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, що складається з загального та спеціального (власні надходження) фондів державного бюджету, та її майнового комплексу.

5.2. Фінансування основної діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється у межах видатків, передбачених у кошторисах на зазначені цілі.

Фінансування робіт за окремими науковими і науково-технічними програмами та проектами НАН України, виконавцями яких є ДУ «ІХБГ НАН України», а також надання їй грантів НАН України здійснюється відповідно до затвердженого в НАН України порядку.

5.3. Власні надходження ДУ «ІХБГ НАН України» отримуються нею додатково до коштів загального фонду державного бюджету і відповідно до законодавства включаються до її спеціального фонду.

Власні надходження складаються із коштів, отриманих в установленому порядку як плата за надання послуг ДУ «ІХБГ НАН України» згідно з основною діяльністю, від додаткової (господарської) діяльності, від плати за надання майна в оренду, від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого).

До складу власних надходжень ДУ «ІХБГ НАН України» відноситься також гранти, дарунки, благодійні внески та кошти, що залучаються від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ та підприємств цільових програм та заходів.

Власні надходження ДУ «ІХБГ НАН України» сплановані на виконання статутних завдань та використовуються згідно з законодавством.

5.4. ДУ «ІХБГ НАН України» сплановані на виконання доходами та іншими надходженнями, одержаними від підприємств, організацій, законодавством платних послуг. Такі кошти не можуть бути напрачено використані.

5.5. ДУ «ІХБГ НАН України» сплановані на фінансування видатків на своє управління, реалізацію (штей, завдань) та напрямів діяльності, визначені Спілкуванням.

ДУ «ІХБГ НАН України» забороняється розподіляти отримані доходи або їх частину серед засновників (учасників), членів ДУ «ІХБГ НАН України», працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

5.6. ДУ «ІХБГ НАН України» за рішенням вченого ради ДУ «ІХБГ НАН України» в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, може зараховувати власні надходження, отримані від плати за послуги, що надаються нею згідно з основною діяльністю, благодійну допомогу, гранти (включаючи кошти, що надходять від вітчизняних та іноземних замовників для реалізації наукових, науково-технічних та інноваційних проектів), на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або на рахунки, відкриті в установах банків державного сектору в порядку, встановленому законодавством.

Зазначені доходи включаються до кошторису ДУ «ІХБГ НАН України» і можуть використовуватися на оплату витрат, пов'язаних із здійсненням та популяризацією наукової діяльності, оплату праці, придбання майна і його обслуговування, капітальне будівництво та ремонт приміщень тощо у межах статутної діяльності ДУ «ІХБГ НАН України».

5.7. Складовими матеріально-технічної бази ДУ «ІХБГ НАН України» є будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності, нематеріальні активи.

Майно, що становить матеріально-технічну базу ДУ «ІХБГ НАН України», закріплюється за ДУ «ІХБГ НАН України» на основі права оперативного управління.

5.8. ДУ «ІХБГ НАН України» має право використовувати належне їй майно для участі у цивільних відносинах, у тому числі для ведення фінансово-господарської діяльності, будівництва об'єктів наукового та соціального призначення відповідно до цілей її утворення та в межах цивільної правозадатності.

5.9. На нерухоме майно ДУ «ІХБГ НАН України» не може бути звернено стягнення за претензіями кредиторів.

5.10. Відчуження нерухомого майна НАН України, закріплена за ДУ «ІХБГ НАН України», здійснюється з дозволу Президії НАН України в порядку, визначеному законодавством.

5.11. Продаж основних засобів ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється лише на конкурсних засадах.

5.12. Безплатна передача майна, яке знаходиться на балансі ДУ «ІХБГ НАН України», на баланс іншої наукової установи НАН України здійснюється без оподаткування, якщо підставою для такої передачі є рішення Президії НАН України.

5.13. Земельна ділянка, яка передана ДУ «ІХБГ НАН України» у постійне користування у порядку, передбаченому Земельним кодексом України, не може бути вилучена (припинено право постійного користування земельною ділянкою) за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування без згоди Президії НАН України.

Землекористування здійснюється ДУ «ІХБГ НАН України» відповідно до земельного законодавства.

Передача в оренду ДУ «ІХБГ НАН України» закріплених за нею на основі права оперативного управління об'єктів власності, а також земельних ділянок здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства України за рішенням

Президії НАН України та в порядку, встановленому в НАН України.

6. Припинення діяльності ДУ «ІХБГ НАН України»

6.1. Припинення ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється шляхом її реорганізації (слиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації за рішенням Президії НАН України за поданням Відділення загальної біології НАН України, або одного із віце-президентів НАН України згідно з розподілом обов'язків, а у випадках, передбачених законом, – за рішенням суду.

6.2. Ліквідація ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється комісією, призначеною рішенням Президії НАН України, а в разі припинення її діяльності за рішенням суду – комісією, утвореною відповідно до рішення суду.

6.3. З моменту призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження з управління ДУ «ІХБГ НАН України». Ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс ДУ «ІХБГ НАН України», подає його на затвердження до НАН України. Порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для заяви претензій кредиторами визначаються законом.

6.4. Працівникам ДУ «ІХБГ НАН України», які звільняються у зв'язку з її реорганізацією чи ліквідацією, гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до законодавства про працю.

6.5. У разі припинення діяльності ДУ «ІХБГ НАН України» її активи передаються за рішенням Президії НАН України одній або кільком неприбутковим науковим установам НАН України або зараховуються до доходу бюджету.

6.6. ДУ «ІХБГ НАН України» вважається такою, що припинила свою діяльність, з дня внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію її припинення.

м. Ру

Факти, викладені в цьому документі, нотаріусом не перевірялися.

-їв, Україна,

Дев'ятого грудня дві тисячі шістнадцятого року.

Я, Байдик Т.М., приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, засвідчує справжність підпису Віце-президента Національної академії наук України академіка НАН України гр. Кошечка Вячеслава Григоровича, який зроблено у моїй присутності.

Особу представника встановлено, його діездатність та повноваження перевірено.

Байдик Тамара Михайлівна

